

Sygn. akt I ACa 128/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSA Alicja Myszkowska (spr .)

(...) S A A. B.

del. S O Jacek Świerczyński

Protokolant sekretarz sądowy Lidia Milczarek

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **P. G.**

przeciwko **Spółdzielni Gastronomicznej (...) w Ł.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 9 listopada 2016 r. sygn. akt X GC 458/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od Spółdzielni (...) ej (...) w Ł. na rzecz P. G. kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 128/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 9 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie z powództwa P. G. przeciwko Spółdzielni Gastronomicznej (...) w Ł. o zapłatę uwzględnił powództwo w całości i zasądził od Spółdzielni Gastronomicznej (...) w Ł. na rzecz P. G. kwotę 139.929,82 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 24 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 10.614 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Powód P. G. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Zakład (...). Pozwana Spółdzielnia Gastronomiczna (...) w Ł. jest przedsiębiorcą zarejestrowanym w rejestrze przedsiębiorców za numerem KRS (...). Decyzją z dnia 5 grudnia 2007 roku Prezydent Miasta Ł. zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę i wykonanie robót budowlanych dla inwestycji obejmującej przebudowę i adaptację pomieszczeń południowo – wschodniej części budynku (...) wraz przebudową instalacji wewnętrznych na nieruchomości położonej w Łodzi przy ulicy (...). Na podstawie powyższego pozwolenia prace były prowadzone w okresie od 3 listopada 2009 roku do 1 lutego 2010 roku, kiedy to zostały wstrzymane do odwołania z ramienia inwestora. W dniu 26 czerwca 2012 roku pozwana Spółdzielnia przesała powodowi zapytanie ofertowe dotyczące zakupu robót i materiałów

budowlanych związanych z wykonywaniem prac w ramach modernizacji pomieszczeń parteru budynku Spółdzielni Gastronomicznej (...) w Ł., przy ul. (...). W dniu 4 lipca 2012 roku powód złożył ofertę. Pozwana uznała ofertę powoda za najkorzystniejszą. W dniu 12 lipca 2012 roku strony zawarły umowę na generalne wykonawstwo inwestycji, która miała być realizowana w ramach projektu finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007-2013, OŚ Priorytetowa III: Gospodarka, (...), (...), Działanie III.2 Podnoszenie Innowacyjność i Konkurencyjność Przedsiębiorstw w ramach konkursu nr (...).03.02.00-15/11 i na podstawie umowy o dofinansowanie nr (...).03.02.00-00-207/11-00 z dnia 08.05.2012r. W oparciu o powyższą umowę powód, jako wykonawca przyjął do wykonania na rzecz pozwanej, jako zamawiającego realizację zadania inwestycyjnego polegającego na zakupie materiałów budowlanych i wykonaniu robót w ramach modernizacji pomieszczeń parteru budynku (...) w Ł. przy ul. (...), zgodnie z projektami wykonawczymi oraz ze specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót dotyczącymi: architektury, instalacji wod.- kan., instalacji c.o., instalacji wentylacji i klimatyzacji oraz instalacji elektrycznej. Zakres inwestycji obejmował wykonanie robót budowlano-montażowych zgodnie z wykonanym stosownie dla potrzeb niniejszej umowy projektem wykonawczym oraz ze specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót, stanowiącą załącznik nr 1 do umowy wraz z decyzją o pozwoleniu na budowę numer UA-III- (...) z dnia 5 grudnia 2007 roku wydaną przez Prezydenta Miasta Ł., stanowiącą załącznik nr 2 do umowy. Wszystkie materiały użyte do realizacji inwestycji musiały być fabrycznie nowe, nie używane oraz o parametrach techniczno-funkcjonalnych nie niższych niż przedstawione w dokumentacji wykonawczej. Powód zobowiązał się wykonać inwestycję z materiałów posiadających stosowne świadectwa i atesty, zatwierdzone do stosowania przez pozwaną. Strony umowy dopuściły możliwość zmiany zakresu robót w przypadku wystąpienia robót zamiennych w ograniczonym zakresie wpływającym na realizację inwestycji, poprzez zgłoszenie i akceptację w dzienniku budowy (§ 1 umowy). Powód oświadczył, że zrealizuje inwestycję siłami własnymi oraz przy pomocy podwykonawców (§ 2 ust. 2 umowy). Do obowiązków powoda w oparciu o łączącą strony umowę należało m.in. wykonanie robót budowlano-montażowych z własnych materiałów, zgodnie z dokumentacją wykonawczą stanowiącą załącznik nr 1 do umowy, zasadami sztuki budowlanej, warunkami określonymi w pozwoleniu na budowę, stanowiącym załącznik nr 2 do umowy oraz zgodnie z przepisami prawa i zawodową starannością, powołanie P. G. na stanowisko kierownika budowy, współpraca z Ł. L. – specjalistą ds. budowlanych będącym przedstawicielem pozwanej we wszystkich sprawach związanych z realizacją inwestycji. Do obowiązków pozwanej, jako zamawiającego należało m.in. protokolarne przekazanie pełnej technicznej dokumentacji wykonawczej inwestycji oraz pozwolenia na budowę w dniu przejęcia przez wykonawcę placu budowy, zapewnienie nadzoru inwestorskiego poprzez wskazanie wykonawcy swojego przedstawiciela, sprawdzanie sposobu wykonania, ilości i jakości robót ulegających zakryciu/zanikających w trybie niepowodującym wstrzymania lub opóźnienia realizacji robót w oparciu o zgłoszenie wykonawcy wpisem do dziennika budowy, dokonywanie protokolarnie odbiorów częściowych i końcowych robót budowlano-montażowych wykonanych przez wykonawcę, zapewnienie nadzoru autorskiego ze strony projektanta, wypłacenie należnych wynagrodzeń wykonawcy. (§ 5 umowy). Powód zobowiązał się do zakończenia robót i zgłoszenia gotowości do odbioru końcowego inwestycji w terminie do 30 listopada 2012 roku. (§ 6 ust. 2 umowy). Strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe zgodnie z ofertą wykonawcy za wykonanie całego przedmiotu umowy w wysokości 1.469.328,68 zł. Do wskazanej kwoty wynagrodzenia miał zostać doliczony podatek od towarów i usług w wysokości 337.945,60 zł. Wynagrodzenie miało być wypłacone wykonawcy w dwóch transzach w terminie 30 dni od dnia dostarczenia faktury do sekretariatu zamawiającego, na rachunek wskazany w fakturze. Pierwsza płatność nastąpić miała do 20 października 2012 roku, zaś kolejna po odbiorze końcowym (§ 7 umowy). Wykonawca zobowiązany był dokonać wpisu do dziennika budowy o zakończeniu robót i zgłoszeniu do odbioru częściowego/końcowego oraz poinformować o tym zamawiającego na piśmie złożonym w jego sekretariacie. Zamawiający miał dokonać odbiorów częściowych i końcowego w terminach wyznaczonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, nie później niż 7 dni od dnia zgłoszenia robót do odbioru (§ 8 umowy). Zgodnie z § 11 ust. 3 umowy odstąpienie od umowy przez pozwaną z winy powoda, skutkowało tym, że powód zachował prawo do wynagrodzenia wyłącznie w wysokości odpowiadającej wartości spełnionych świadczeń na rzecz pozwanej. W dacie podpisania umowy strony sporządziły równocześnie protokół przekazania terenu i placu budowy. Część prac powód powierzył podwykonawcom. Były to prace elektryczne, roboty wodno – kanalizacyjne i c.o. oraz roboty instalacji wentylacji i klimatyzacji. W dzienniku budowy powód odnotował wznowienie prac w dniu 14 lipca 2012 roku. W trakcie realizacji inwestycji powód dokonywał z przedstawicielami pozwanej szeregu uzgodnień, dotyczących dokumentacji projektowej i sposobu

wykonywania robót. W każdy poniedziałek odbywały się narady koordynacyjne. Powód kontaktował się m.in. ze wskazanym przez pozwaną projektantem pełniącym nadzór autorski nad budową M. P.. W okresie od 26 września 2012 roku do 30 października 2012 roku powód prowadził z projektantem oraz innymi przedstawicielami strony pozwanej korespondencję mającą na celu ustalenie szczegółowych wymagań technicznych dla stolarki, w tym modelu, wzoru, rodzaju szkła, oklein, elementów takich jak zamki antywłamaniowe, samozamykacze. Pozwana składając sprawozdania i wnioski o płatność w związku z finansowaniem inwestycji z środków unijnych nie zgłaszała problemów w trakcie realizacji projektu.

W dniu 28 września 2012 roku powód wpisem do dziennika budowy powiadomił o zakończeniu robót pierwszego etapu wymienionych w harmonogramie rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z dnia 12 lipca 2012 roku i zgłosił wykonane prace do odbioru. W dniu 4 października 2012 roku pozwana przystąpiła do odbioru częściowego wskazanych prac. Powód nie był obecny przy powyższych czynnościach. W protokole odbioru podpisanym jedynie przez przedstawicieli pozwanej wskazano, że ze względu na niekompletne wykonanie prac branży ogólnobudowlanej, prace uwzględnione w treści protokołu oraz harmonogramie rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy z dnia 12 lipca 2012 roku, obejmującym I etap prac, nie mogą zostać odebrane przez zamawiającego. W dniu 24 października 2012 roku inwestor odnotował w dzienniku budowy, że nie może odebrać prac związanych I etapem harmonogramu rzeczowo – finansowego ze względu na braki w wykonaniu prac, stwierdzone usterki i wady oraz wykonywania prac budowlanych niezgodnie z projektem oraz wolą inwestora. W piśmie z tej samej daty pozwana wskazała wadliwe wykonane wg niej prace. W piśmie z dnia 25 października 2012 roku adresowanym do pozwanej Spółdzielni, powód wskazał, że przedstawiony przez pozwaną do podpisu protokół odbioru z dnia 4 października 2012 roku nie może zostać przez niego zaakceptowany ze względu na nieuwzględnienie w nim faktycznego stanu zaawansowania prac oraz zupełne pominięcie stanu uzgodnień dokumentacji projektowej na dzień spisania protokołu. Na potrzebę realizacji robót budowlanych objętych umową z dnia 12 lipca 2012 roku w październiku 2012 roku powód dokonał m.in. zamówienia stolarki drzwiowej oraz rusztu sufitu podwieszanego. Parametry zamówionych materiałów zostały szczegółowo określone przez M. P. działającego z ramienia pozwanej. Wskazane materiały zostały przez powoda dostarczone na budowę w dniu 21 listopada 2012 roku. O zamiarze ich przywiezienia na teren budowy powód poinformował pozwaną w wiadomości e-mail z dnia 20 listopada 2012 roku. W odpowiedzi przedstawiciel pozwanej Ł. L. wskazał, że brak jest podstaw do tego, aby przedstawiciel inwestora był obecny przy dostawie wskazanych materiałów. Przedmiotowe materiały zostały złożone w jednym z pomieszczeń remontowanego budynku, w magazynie produktów suchych. (...) nie zostały zamontowane. W trakcie prowadzenia prac objętych umową, pozwana wprowadzała zmiany do projektu wykonawczego. Z uwagi na m.in. powstałe wątpliwości, co do zgodności projektu wykonawczego z projektem budowlanym, a dotyczących kwestii drogi pożarowej, dróg ewakuacyjnych, zasilania awaryjnego, powód w piśmie z dnia 2 listopada 2012 roku poinformował pozwaną o wstrzymaniu robót stanowiących przedmiot umowy z dnia 12 lipca 2012 roku. Powód powołał się między innymi na odmowę okazania projektu budowlanego, odmowę udostępnienia kierownikowi budowy dziennika budowy i brak uprawnień budowlanych projektanta. Inwestor odnotował ten fakt w dzienniku budowy w dniu 5 listopada 2012 roku. Wstrzymanie prac na budowie powód potwierdził wpisem do dziennika budowy z dnia 15 listopada 2012 roku, wskazując jako przyczynę decyzji o wstrzymaniu robót odmowę udostępnienia przez inwestora kierownikowi budowy dziennika budowy oraz projektu budowlanego. Pozwana spółdzielnia nie uznała racji powoda, stwierdzając, że powołane w powyższym piśmie okoliczności nie stanowią podstawy do wstrzymania prac budowlanych. W konsekwencji pozwana wezwała powoda do bezzwłocznego podjęcia prac w terminie do dnia 7 listopada 2012 roku. W piśmie z dnia 7 listopada 2012 roku powód podtrzymał swoją decyzję o wstrzymaniu prac na budowie do czasu wyjaśnienia przez inwestora stwierdzonych nieprawidłowości. W dniu 26 listopada 2012 roku M. B. – architekt, autor projektu budowlanego, wezwała generalnego wykonawcę i kierownika budowy do wznowienia prac. Architekt dokonała także wpisu dotyczącego stwierdzonych uchybień, przy czym część z wpisanych usterek i wad była wynikiem obserwacji projektanta, a część została przepisana z opinii wykonanej na zlecenie pozwanej przez M. K.. W piśmie z dnia 28 listopada 2012 roku pozwana zawarła oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 12 lipca 2012 roku ze skutkiem na dzień otrzymania pisma przez powoda oraz wezwała powoda do zabrania z terenu budowy w terminie 3 dni wszelkich będących własnością powoda maszyn i narzędzi, a także niewbudowanych w obiekt materiałów budowlanych. W odpowiedzi na powyższe powód w dniu 5 grudnia 2012 roku zgłosił do odbioru prace wykonane

przez niego w oparciu o łączącą strony umowę do czasu złożenia przez pozwaną oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W dniu 10 grudnia 2012 roku pozwana dokonała odbioru końcowego dotychczas robót wykonanych robót. Powód odmówił podpisania protokołu, a następnie w adresowanym do pozwanej piśmie z dnia 11 grudnia 2012 roku zawarł uwagi na protokołu. Pozwana nie uwzględniła uwag powoda. W piśmie z dnia 13 grudnia 2012 roku pozwana ponownie wezwała powoda do zabrania niewbudowanych materiałów, w tym stolarki drzwiowej oraz stelażu sufitu podwieszanego dostarczonych przez powoda na budowę i znajdujących się w budynku (...) przy ul. (...). W dniu 15 lutego 2013 roku powód wystawił pozwanej spółdzielni fakturę vat nr (...) na kwotę 111.399,37 zł z 30-dniowym terminem płatności, tytułem zakupionej oraz dostarczonej na rzecz Spółdzielni Gastronomicznej (...) w Ł. w ramach umowy na generalne wykonawstwo z dnia 12 lipca 2012 roku stolarki drzwiowej oraz rusztu sufitu podwieszanego do kuchni właściwej. Przedmiotowa fakturę wraz z kosztorysem powykonawczym pozwana otrzymała w dniu 18 lutego 2013 roku. Pozwana odmówiła zapłaty za powyższą fakturę wskazując, że brak było podstaw do jej wystawienia, albowiem wynagrodzenie na rzecz pozwanej miało być płatne w dwóch transzach, a faktura mogła być wystawiona po odbiorze częściowym, potwierdzającym wykonanie prac I etapu, co jednakże nie zostało wykonane. W piśmie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Ł. z dnia 18 marca 2013 roku wskazano, że w wyniku przeprowadzonej w dniu 7 lutego 2013 roku kontroli budowy polegającej na przebudowie i adaptacji pomieszczeń południowo-wschodniej części budynku (...) położonego przy ul. (...) w Ł., stwierdzono brak widocznych objawów świadczących o niekorzystnym wpływie wykonanych robót budowlanych na bezpieczeństwo konstrukcji budynku. W konsekwencji Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego nie znalazł podstaw do prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawie wykonywania robót budowlanych w budynku (...). Dostarczona przez powoda stolarka i ruszt sufitu podwieszanego do chwili obecnej znajdują się na terenie budowy. Umowa na dofinansowanie inwestycji została rozwiązana na mocy zgodnej woli stron w dniu 11 grudnia 2013 roku. Inwestycja nie została ukończona przez pozwaną. Część budynku przy ul. (...) została przez wynajęta. Najemca ma prawo wykonania prac remontowo – budowlanych.

Dokonując oceny materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał m.in., że opinia biegłego sądowego S. S., sporządzona w ramach postępowania o zabezpieczenie dowodu prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie XII GCo 118/13 nie mogła stanowić podstawy ustaleń faktycznych, gdyż wobec odmowy przez pozwaną dopuszczenia biegłego do udziału w oględzinach i udostępnienia modernizowanych pomieszczeń, opinia ta nie jest pełna i nie obrazuje całego procesu inwestycyjnego i zakresu wykonanych prac.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w całości. Sąd pierwszej instancji uznał, iż pozwana nie wykazała, by w sprawie zachodziły przesłanki do odstąpienia od umowy z dnia 12 lipca 2012 roku, wymienione w art. 635 k.c. i art. 636 § 1 k.c. w zw. z art. 656 § 1 k.c., na które pozwana powołała się w piśmie z dnia 28 listopada 2012 roku. Jednocześnie wskazał, że kwestia ta nie ma decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Niezależnie bowiem od tego, czy do zakończenia stosunku zobowiązaniowego doszło na skutek rozwiązania umowy (choćby w sposób dorozumiany przez faktyczne zakończenie współpracy) czy na skutek odstąpienia od umowy, powodowi niewątpliwie przysługuje wynagrodzenie za dostarczone na budowę materiały budowlane. Sąd Okręgowy podkreślił przy tym, że łącząca strony sporu umowa z dnia 12 lipca 2012 roku jest umową mieszaną zawierającą elementy umowy o roboty budowane oraz umowy sprzedaży. Na jej podstawie powód był obowiązany we własnym zakresie do nabycia i dostarczenia na teren budowy niezbędnych dla realizacji inwestycji materiałów budowlanych, w tym stolarki drzwiowej oraz rusztu sufitu podwieszanego. W § 11 ust. 3 umowy strony przyjęły, że odstąpienie od umowy przez pozwaną z winy wykonawcy, powoduje, że powód zachowuje prawo do wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wartości spełnionych świadczeń na rzecz pozwanej. Wskazane postanowienie umowne mieściło się – w ocenie sądu pierwszej instancji - w ramach swobody umów określonej w art. 353¹ k.c. Również z samej treści oświadczenia pozwanej o odstąpieniu od umowy wynika, że odstąpienie to miało nastąpić ze skutkiem na dzień otrzymania oświadczenia przez powoda. Zamiarem pozwanej nie było zatem odstąpienie od umowy ze skutkiem ex tunc, a jedynie na przyszłość. Sąd pierwszej instancji zauważył dalej, że czynności związane z zamówieniem materiałów budowlanych w postaci stolarki drzwiowej oraz rusztu sufitu podwieszanego powód podjął w październiku 2012 roku, a zatem jeszcze przed podjęciem decyzji o wstrzymaniu robót. Przed dokonaniem zamówienia materiałów powód konsultował szczegóły zamówienia z projektantem, działającym z ramienia strony pozwanej. Przedmiotowe materiały

zostały dostarczone na teren inwestycji w dniu 21 listopada 2012 roku, o czym powód wcześniej poinformował pozwaną, a ta nie wyraziła sprzeciwu. (...) te zostały zakupione i przewiezione do budynku (...) przy ul. (...) w Ł. jeszcze przed dniem złożenia przez pozwaną oświadczenia o odstąpieniu od łączącej strony umowy, które zawarto w piśmie z 28 listopada 2012 roku. Pozwana nie zgłaszała uwag co do jakości dostarczonych materiałów, jak również ich przydatności dla realizacji inwestycji stanowiącej przedmiot umowy z dnia 12 lipca 2012 roku. Tym samym za wykonany przez powoda, do czasu podjęcia przez pozwaną decyzji o rezygnacji ze współpracy zakres umowy, powodowi należało się wynagrodzenie zgodnie z § 11 umowy, jak również przy uwzględnieniu zasady zgodnie z którą w przypadku umowy o roboty budowlane odstąpienie od umowy następuje ze skutkiem ex nunc z uwagi na podzielność świadczeń oraz treść art. 535 § 1 k.c. O odsetkach sąd pierwszej instancji orzekł w oparciu o przepisy art. 481 § 1, 482 § 1 oraz 359 § 2 k.c., zaś o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1078).

Apelację od powyższego wyroku w całości wniosła strona pozwana. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1) naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego oraz nieuwzględnienie całego materiału dowodowego, poprzez:

a) uznanie, że doszło do częściowego wykonania umowy, podczas gdy materiały budowlane (stolarka drzwiowa i ruszt sufitu podwieszanego) nie zostały wbudowane, a jedynie złożone na placu budowy,

b) uznanie za nieprzydatną opinii inż. S. S., która potwierdzała fakt nienależytego wykonywania umowy przez stronę powodową,

2) naruszenie art. 647 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, że przywiezienie części materiałów budowlanych na teren placu budowy stanowi częściowe wykonanie umowy o roboty budowlane, podczas gdy prawidłowa wykładnia przepisu sprowadza się do uznania, że jedynie częściowa realizacja prac budowlanych tj. wykonanie prac poprzez wbudowanie materiałów i oddanie częściowe prac budowlanych, stanowiłaby podstawę do uznania, że doszło do częściowego wykonania umowy.

3) naruszenie art. 65 k.c. oraz art. 656 w zw. z art. 635 i 636 k.c., a także art. 494 k.c. poprzez:

- nieprawidłową wykładnię oświadczenia woli zawartego w piśmie z dnia 28 listopada 2012 r. oraz nieprawidłowe uznanie, że skutkiem tego oświadczenia było rozwiązanie umowy między stronami w momencie otrzymania oświadczenia przez powoda, podczas gdy oświadczenie to należy odczytywać jako odstąpienie od umowy, ze skutkami ex tunc, które wywołuje skutki wskazane w art. 494 k.c.,

- nieprawidłowe uznanie, że zaprzestanie przez stronę powodową kontynuowania prac nie dawało stronie pozwanej możliwości skorzystania z prawa odstąpienia od umowy,

4) naruszenie art. 65 k.c. w zw. z art. 535 §1 k.c. i 47 k.c. poprzez uznanie, że strony zawarły umowę sprzedaży względem materiałów budowlanych, podczas gdy takiej umowy strony nie zawarły.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu w postępowaniu drugoinstancyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest całkowicie bezzasadna.

Na wstępie należy zauważyć, że formułowane przez skarżącą zarzuty opierają się na niewyartykułowanym wprost w treści apelacji założeniu, że zawarta między stronami umowa z dnia 12 lipca 2012 roku jest umową o roboty budowlane, nie zaś – jak to przyjął sąd pierwszej instancji – umową nienazwaną, zawierającą zarówno elementy umowy o roboty budowlane jak i umowy sprzedaży. Założenie to, w świetle treści przedmiotowej umowy, jest błędne.

Już z § 1 zawartej przez strony umowy z 12 lipca 2012 roku (karta 100 akt sprawy) wynika wprost, że jej przedmiotem była realizacja zadania inwestycyjnego polegającego na zakupie materiałów budowlanych i wykonaniu robót w ramach modernizacji pomieszczeń parteru budynku (...) w Ł. przy ul. (...). Przedmiot ten nie mieści się w ramach umowy o roboty budowlane, uregulowanej w art. 647 k.c. Zgodnie z tym przepisem, przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Umowa z 12 lipca 2012 roku obejmowała natomiast – ponad zakres objęty art. 647 k.c. - także zakup materiałów budowlanych, związanych z wykonaniem przedmiotowych prac. Potwierdzenie tej okoliczności stanowi również szczegółowy kosztorys załączony przez powoda do oferty przetargowej, a zawierający zarówno ceny robocizny jak i materiałów związanych z realizacją umowy, którego forma i poziom szczegółowości określone zostały przez stronę pozwaną w zapytaniu ofertowym. Prawidłowo zatem uznał sąd pierwszej instancji, że łącząca strony sporu umowa z dnia 12 lipca 2012 roku jest umową mieszaną zawierającą elementy umowy o roboty budowlane (art. 647 k.c.) oraz umowy sprzedaży (art. 535 § 1 k.c.), a co za tym idzie, do elementów każdego z rodzajów zobowiązań połączonych w tej umowie powinno stosować się przepisy dotyczące tych zobowiązań.

Przechodząc do zarzutów apelacji, chybiony jest zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez uznanie, że doszło do częściowego wykonania umowy w sytuacji gdy stolarka drzwiowa i ruszt sufitu podwieszanego nie zostały wbudowane, a jedynie złożone na placu budowy. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga jednoznacznego wykazania, że oceniając dowody sąd pierwszej instancji uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, bądź też błędnie ocenił materiał dowodowy zgromadzony w sprawie. Jeżeli natomiast z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguły swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysunąć wnioski odmienne (zob.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/2000, LexPolonica nr 376152; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 6 listopada 2007 r., I ACa 494/2008, LexPolonica nr 2408390). Skarżący nie kwestionuje, że stolarka i ruszt sufitu podwieszanego zostały dostarczone przez powoda na teren budowy przed wypowiedzeniem umowy, gdzie znajdują się do chwili obecnej. Bezsporną jest również okoliczność, że wskazane materiały budowlane dostarczone zostały w celu modernizacji pomieszczeń parteru budynku (...) w Ł. przy ul. (...). Nie sposób więc podzielić zarzut skarżącego, że dokonana przez sąd pierwszej instancji ocena, iż dostarczenie wymienionych materiałów budowlanych stanowiło częściowe wykonanie umowy, była dowolna i naruszała art. 233 k.p.c.

Nie można również podzielić zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez uznanie opinii biegłego inż. S. S. za nieprzydatną w sprawie, podczas gdy potwierdzała ona fakt nienależytego wykonywania umowy przez stronę powodową. Motywy jakie przemawiały za pominięciem przedmiotowej opinii przedstawił wyczerpująco sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a Sąd Apelacyjny je podzielił. Niezależnie od tego, zarzut ten jest bezzasadny na gruncie niniejszej sprawy, skoro skarżąca nie kwestionuje samej okoliczności dostarczenia przez powoda stolarki drzwiowej i rusztu sufitu podwieszanego na teren budowy, a sprawa niniejsza dotyczy zapłaty za wykonanie umowy właśnie w tej części.

W świetle powyższych rozważań chybione są również zarzuty naruszenia art. 647 k.c. oraz 65 k.c. w zw. z art. 535 § 1 k.c. i 47 k.c. - stanowią one bowiem bezzasadną polemikę z prawidłowym stanowiskiem sądu pierwszej instancji, iż umowa między stronami stanowiła umowę mieszaną zawierającą elementy umowy o roboty budowlane oraz umowy sprzedaży, nie zaś wyłącznie umowę o roboty budowlane.

Nie mogą także wywołać postulowanego przez skarżącą skutku zarzuty naruszenia art. 65 k.c. oraz art. 656 w zw. z art. 635 i 636 k.c., a także art. 494 k.c. Podzielić należy argumentację sądu pierwszej instancji, że w toku postępowania strona pozwana nie sprostowała ciężarowi dowodu i nie wykazała, by przyczyna opóźnienia w wykonaniu umowy leżała po stronie powoda. Skarżąca zdaje się nadto niedostrzegać, że gdyby nawet było inaczej, to zgodnie z § 11 ust. 3 umowy – na który powoływała się pozwana w piśmie z 28 listopada 2012 roku – odstąpienie od umowy przez pozwaną z winy powoda skutkowałoby tym, że powód zachowywał prawo do wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wartości spełnionych świadczeń na rzecz pozwanej. Jak już wskazano we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia, dostarczenie przez powoda stolarki drzewianej i rusztu sufitu podwieszanego na teren budowy stanowiło świadczenie wynikające z umowy, i nastąpiło ono przed złożeniem przez pozwaną oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Tym samym odstąpienie od umowy w warunkach określonych w jej § 11 ust. 3 nie mogłoby mieć, jak tego chce skarżąca, skutku wynikającego z przepisu art. 494 k.c. Przepis art. 395 § 2 k.c., który określa skutek wykonania umownego prawa odstąpienia i wynikające z niego obowiązki stron, nie może być bowiem rozumiany jako *ius cogens*. Skoro strony, w zależności od ich woli, mogą zastrzec prawo odstąpienia od umowy, mogą też określić skutki odstąpienia (w szczególności, że ma ono skutek *ex nunc*) i wzajemne obowiązki w razie odstąpienia, inaczej niż przewiduje to art. 395 § 2 k.c., i to niezależnie od charakteru umowy i świadczeń, do których strony umowy były zobowiązane. Zastosowanie art. 395 § 2 k.c. wchodzi w grę wówczas, gdy strony nie postanowiły inaczej. W razie umownego zastrzeżenia odstąpienia od umowy regulacja zawarta w art. 491 § 2 k.p.c., jako dotycząca zakresu ustawowego prawa odstąpienia od umowy, także nie znajduje bezpośredniego zastosowania. Może ona być jedynie pomocna dla ustalenia zakresu umownego odstąpienia od umowy ze względu na charakter świadczenia obu stron wówczas, gdy zakresu tego strony nie określiły (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2011 r. I CSK 696/10). Jak więc trafnie wskazał sąd pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy do zakończenia współpracy między stronami doszło na skutek rozwiązania umowy – choćby w sposób dorozumiany poprzez faktyczne zakończenie współpracy – czy też na skutek odstąpienia od umowy, to i tak uznać należy, że powodowi przysługuje wynagrodzenie za materiały budowlane, które dostarczył pozwanej w wykonaniu umowy z 12 lipca 2012 roku.

Uznając więc apelację za bezzasadną, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach procesu w II instancji rozstrzygnięto stosownie do wyniku postępowania odwoławczego w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm).